

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gfv.III.30.417/2022/4. szám

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A kérelmező: Open Book Invest Kft.

(1132 Budapest, Csanády utca 7. I/6.)

A kérelmező képviselője:

Kálmán és Társai Ügyvédi Iroda

(cím1

ügyintéző: dr. Kálmán János ügyvéd)

A kérelmezett: kérelmezett

(cím2)

A kérelmezett képviselője:

Vágó Laura Ügyvédi Iroda

(cím2,

ügyintéző: dr. Vágó Laura ügyvéd)

Az eljárás tárgya: választott bírósági tanács hatáskörével kapcsolatos kifogás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

kérelmező

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 36.Gpk.41.152/2022/10.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A kérelmező mint eladó és a M. Társaság mint vevő 2020. október 13-án adásvételi szerződést (a továbbiakban: QSPA szerződés) kötöttek a L. Kft. törzstőkéjének 25,8%-át megtestesítő üzletrész értékesítése tárgyában. Ezen szerződés 5. pontja versenytilalmi rendelkezéseket és ezekkel kapcsolatos kötbérikötést tartalmazott.

[2] A QSPA szerződés 18.2. pontjában a következő választottbírósági kikötés (a továbbiakban: Választottbírósági Kikötés) szerepelt: „Bármely vita eldöntésére, amely a jelen Szerződésből vagy azzal összefüggésben, annak megszegésével, megszűnésével, érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatban keletkezik, a felek alávetik magukat a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróságnak, Budapest (illetve a helyébe lépő Kereskedelmi Választottbíróságnak) kizárólagos döntésének azzal, hogy a

Választottbíróóság a saját Eljárási Szabályzata szerint jár el. Az eljáró választottbírók száma három. Az eljárás során a magyar nyelvet kell alkalmazni.”

[3] A kérelmezett által a kérelmező részére 2020. október 20-án megküldött tagi elővásárlási jognyilatkozat alapján a QSPA szerződés az abban foglalt feltételekkel a kérelmezetti vevő és a kérelmező mint eladó között jött létre.

[4] A szerződő felek az üzletrész-adásvételi QSPA szerződést 2020. december 15-én, majd 2020. december 21-én módosították, illetve kiegészítették. A 2020. december 15-i megállapodás (G) pontja értelmében az üzletrész-adásvételi szerződésnek a megállapodással nem érintett rendelkezései a továbbiakban is irányadók a felek között. A 11. pont szerint a megállapodás az üzletrész-adásvételi szerződéssel együtt alkotja a felek teljes megállapodását. A megállapodás 2020. december 21-i kiegészítésének (F) pontja rögzíti, hogy a kiegészítéssel nem érintett rendelkezések a megállapodás, illetve az üzletrész-adásvételi szerződés szerinti tartalommal továbbra is érvényesek, hatályosak, a kiegészítés tekintetében is irányadók. A QSPA szerződés módosítása és kiegészítése a Választottbíróósági Kikötést nem érintette.

[5] A kérelmező 2021. október 12. napján keresetet terjesztett elő a kérelmezett ellen a Fővárosi Bíróság előtt, amelyben a 2020. október 13. napján létrejött üzletrész-adásvételi szerződés, valamint a 2020. december 15. napján létrejött megállapodás és az azt kiegészítő 2020. december 21-i kiegészítő megállapodás érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítását, a kérelmezettnak, mint alperesnek a 25,8 %-ot megtestesítő üzletrésze visszaadására kötelezését és ennek tűréseire kötelezését kérte. Előadta, hogy az üzletrész-adásvételi szerződés semmissége folytán annak választottbíróósági kikötést tartalmazó 18.2. pontja is érvénytelen.

[6] A törvényszék 2022. március 1-én kelt 33.G.41.684/2021/13. számú végzésével az eljárást megszüntette. Végzése indokolásában a választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 8. § (1) és (2) bekezdése, valamint 9. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a felek között az elővásárlási jog gyakorlására tekintettel 2020. október 26. napján létrejött szerződés 18.2. pontja önálló választottbíróósági szerződésnek minősül. A kérelmező felperesnek az adásvételi szerződés színlelt jellegére, illetve jogellenes fenyegetésre alapított érvénytelenségi keresete a választottbíróósági szerződést nem teszi érvénytelenné, az a Vbt. idézett rendelkezéseinek megfelelő, a Vbt. 1. § (3) bekezdésében foglalt kizáró okokba nem ütközik. A felek választottbíróósági szerződése kifejezetten úgy rendelkezett, hogy az a szerződés érvényességét érintő jogvitákra is kiterjed. Mivel a jogvita elbírálása a szerződő felek rendelkezése alapján választottbíróósági útra tartozik, a Vbt. 9. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés b) pontjára és a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontjára, az eljárást hivatalból megszüntette. A kérelmező fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2022. június 7-én kelt 16.Gpk.43.432/2022/2. számú végzésével az elsőfokú végzést – annak helyes indokai alapján – helybenhagyta.

[7] A kérelmezett 2021. október 18-án keresetet terjesztett elő a QSPA szerződésben kikötött, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróóság (a

továbbiakban: Választottbíróság) előtt a kérelmezővel mint I. rendű alperessel, valamint H. Á.-mal mint II. rendű alperessel szemben, amelyben az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 139.500.000 forint kötbér és ennek késedelmi kamatai megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:189. §-a alapján. A keresetét a QSPA szerződés 5.1 pontjának (ii) alpontjában rögzített, a 2020. december 15-én kelt megállapodás 1. pontjában fenntartott, a választottbírósági alperesek versenytilalmi kötelezettségének megszegése miatti, a QSPA szerződés 5.2. pontja szerinti mértékű szerződéses kötbérikötésre, a Választottbíróság hatáskörét pedig a Választottbírósági Kikötésre alapította.

[8] A választottbírósági eljárásban szereplő alperesek, így a kérelmező is a választottbírósági eljárásban hatásköri kifogást terjesztettek elő.

[9] A Választottbíróság az előtte Vb/21069. szám alatt folyamatban lévő eljárásban 2022. április 14. napján kelt végzésében a Vbt. 17. § (3) bekezdése alapján eljárva előzetes kérdésként döntött a hatásköri kifogásról, és a választottbírósági alperesek hatásköri kifogásának részben helyt adva a felperes és az I. r. alperes (a továbbiakban: kérelmező) viszonylatában a hatáskörének fennállását, a II. r. alperes tekintetében pedig a hatáskörének hiányát állapította meg. A hatáskörét elsőként a kérelmező viszonylatában vizsgálta, és idézve a Vbt. 8. §-ának (1) és (2) bekezdését megállapította, hogy a perbeli esetben az írásba foglalt Választottbírósági Kikötés a QSPA szerződés része (18.2. pontja) volt, így annak hatálya a szerződést kötő felekre (a kérelmezettre és a kérelmezőre) terjedt ki.

[10] Rögzítette, hogy a kérelmező hivatkozása szerint a választottbírósági hatáskört az zárja ki, hogy az alperesek a Választottbírósági Kikötést tartalmazó QSPA egészének semmisségét állítják, s ennek kérdését a Választottbíróságnak nincs hatásköre megítélni, erre csak a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendes bíróság jogosult, ahol a QSPA szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti pert a kérelmező a kérelmezett ellen már korábban megindította. E hivatkozás vizsgálata során a Választottbíróság a Választottbírósági Kikötés szövegéből indult ki, amely kifejezetten tartalmazta a kikötés hatálya alá tartozó lehetséges pertárgyak között a QSPA szerződés érvényességével kapcsolatos jogvitát is. Így megállapította, hogy a választottbírósági hatáskör a kérelmező tekintetében abban az esetben is fennáll, ha az eljárás során a Választottbírósági Kikötés, vagy az azt tartalmazó más szerződés (jelen esetben a QSPA szerződés) érvénytelenségének kérdése merül fel.

[11] A Választottbírósági megállapította, hogy a Választottbírósági Kikötést tartalmazó QSPA szerződés 18.2 pontját sem az utóbb kötött megállapodás, sem a kiegészítő megállapodás rendelkezései nem érintették. Ellenkezőleg, a Választottbírósági Kikötést, mint a későbbi megállapodások által nem érintett rendelkezést kifejezetten hatályban tartották, és e későbbi szerződésekre is alkalmazandónak nyilvánították. Ennek következtében a QSPA szerződésben szereplő Választottbírósági Kikötés hatálya nemcsak a QSPA szerződésből eredő, hanem a későbbi megállapodásokból fakadó jogvitákra is kiterjed, és ez utóbbi szerződésekből származó vagy azokkal összefüggő vitás kérdések eldöntésére is megalapozza a Választottbíróság hatáskörét. A Választottbírósági Kikötés nem minősült sem létre nem jötnék, sem érvénytelennek vagy hatálytalannak, sem pedig betarthatatlannak, ellenkezőleg, hatálya, ennek írásbeli szerződésben történt kifejezett rögzítése folytán — mint más szerződés részét képező választottbírósági kikötésé — kiterjedt a később kötött szerződésekből keletkező jogvitákra is. Mindezek alapján a Választottbíróság az állapította meg, hogy a

kérelmezett és a kérelmező közötti, előtte lévő jogvita eldöntésére a hatásköre kiterjed, a hatásköri kifogást ennyiben alaptalannak találta.

A kérelmező kérelem és a kérelmezett ellenkérelme

[12] A kérelmező a Vbt. 17. § (3) bekezdése alapján azt kérte a bíróságtól, hogy a Választottbíróság előtt VB/21069 számon folyamatban lévő eljárásban a 2022 április 14-én kelt előzetes kérdésként meghozott végzésében foglalt, a választottbírósági hatáskör fennállását részben megállapító rendelkezés vonatkozásában a hatásköri kifogásról döntsön úgy, hogy a Választottbíróság hatáskörének hiányát állapítsa meg a kérelmező vonatkozásában. Álláspontja szerint a Választottbíróság hatásköre a kérelmezett követelése vonatkozásában nem áll fenn. Utalt az általa indított érvénytelenségi perre, és – többek között – kifejtette, hogy a kérelmezett részéről előadott, a kötbérkövetelés alapjául szolgáló érvek és tények szorosan összefüggenek az ügylet részét képező egyéb szerződésekkel, a kötbérkövetelés önállóan, a QSPA szerződésből és a kiegészítő megállapodásokból nem levezethető. A kérelmező és a kérelmezett közötti jogvitára a Választottbíróság hatásköre nem terjed ki.

[13] A kérelmezett észrevételében a hatásköri kifogás elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság határozata

[14] Az elsőfokú bíróság végzésével a kérelmező hatásköri kifogását elutasította.

[15] Határozatának indokolásában idézte a Vbt. 7. § (3) bekezdését és 17. § (3) bekezdését. Rögzítette, hogy a kérelmezett a Választottbírósághoz benyújtott keresetében követelése jogalapját a felek között 2020. október 13-án kelt QSPA szerződés, a 2020. december 15-én kelt megállapodás, továbbá a 2020. december 21-én kelt kiegészítő megállapodás rendelkezéseire alapította. Megállapította, hogy sem a megállapodás, sem a kiegészítő megállapodás nem érintette a QSPA szerződés választottbírósági kikötését, ezért a kérelmezett választottbírósági eljárásban előterjesztett keresetét kizárólag a Választottbíróság jogosult elbírálni.

[16] A kérelmező azon állítását, hogy a kötbérkövetelés alapjául szolgáló érvek és tények szorosan összefüggenek az ügylet részét képező egyéb szerződésekkel, valamint olyan szerződésekkel, amelyeket H. Á.- írt alá, azért nem találta elfogadhatónak, mert a kérelmezett a Választottbíróság előtti keresetében a QSPA szerződést, valamint annak két kiegészítését jelölte meg az érvényesíteni kívánt jog alapjaként. Emiatt az elsőfokú bíróság nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy mennyire kapcsolódnak egyéb szerződések ehhez a konstrukcióhoz. A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a kérelmező kérelmét elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A kérelmező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzés hatályon kívül helyezését, és az eljárás elsőfokú bírósága új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, a jogerős végzés a Vbt. 8. § (1-5) bekezdéseibe, a Pp. 110. § (2) bekezdésébe, 279. § (1) bekezdésébe, 346. § (5) bekezdésébe és 349. § (1) bekezdésébe ütközik.

[18] Álláspontja szerint a Választottbíróság hatásköre a „kérelmezett által vitássá tett követelés vonatkozásában nem áll fenn”, így a jogerős végzés sérti a Vbt. 8. §-át a hatáskör téves megállapítása miatt. Utalt arra, hogy az általa indított semmisségi pert a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzésével ugyan megszüntette, de ez a jelen eljárásban „nem irányadó”, mert a jelen eljárás alapjául szolgáló választottbírósági eljárásnak „kötérkövetelés érvényesítése a tárgya, mely kapcsán szükséges megvizsgálni a kötérkövetelés jogalapját, a kötérkövetelés mint szerződésszegés következményét megalapozó magatartásokat”.

[19] Véleménye szerint a kérelmezett a választottbírósági eljárásban olyan magatartásokat jelölt meg kötérkövetelése alapjául, melyek más szerződések szerződésszerű teljesítéséhez kapcsolódnak, amely szerződésekben nem szerepel választottbírósági kikötés. A kérelmezett kötérkövetelése önállóan a QSPA szerződésből és a kiegészítő megállapodásokból nem levezethető.

[20] A Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértését abban látta, hogy az általa előterjesztett bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a döntése meghozatala során, azokat kirekesztve foglalt állást a hatáskör kérdésében. Az, hogy a döntés kizárólag a QSPA szerződésen és annak kiegészítésein alapul, jogszabálysértő. Az alapeljárás a kötérkövetelés tárgyában folyik, amellyel kapcsolatban olyan személyek magatartására is hivatkozik a kérelmező, akiknek a magatartása a kirekesztett bizonyítékokkal érintett egyéb megállapodások szerződésszerű teljesítését szolgálta, illetve olyan személyek magatartásához kapcsolódott, akik a választottbírósági szerződésben nem részes felek. Ezért a jogerős végzés sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését és 349. § (1) bekezdését is, a „szerződésátruházó megállapodások, valamint levelezések indoklás nélküli mellőzésével.”

[21] A Pp. 110. § (2) bekezdésének sérelmét abban jelölte meg, hogy a Fővárosi Ítéltábla – vele csak a „személyes meghallgatás” során közölt – 16.Gpkf.43.432/2022/2. számú végzésével kapcsolatban nem volt olyan helyzetben, annak ellenére sem, hogy az elsőfokú bíróság az irattanulmányozás érdekében szünetet rendelt el, hogy az abban a pillanatban megismert végzésre mint a kérelmezett által előterjesztett „új bizonyítékokra” nyilatkozhatson.

[22] A kérelmezett felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[23] A Kúria a jogerős végzést a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a hivatkozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

[24] A kérelmező a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul állította a Pp. 110. § (2) bekezdésének megsértését. Hivatkozása következetlen is ahhoz a felülvizsgálati kérelmében kifejtett érveléséhez képest, mely szerint a Fővárosi Ítéltábla 16.Gpk.43.432/2022/2. számú végzése a jelen ügyben „nem is irányadó”. A felterjesztett iratokból megállapíthatóan (10. számú jkv.) a kérelmező az elsőfokú eljárásban a szóbeli meghallgatás során valóban hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla hivatkozott végzését nem ismeri. Ezt követően azonban az elsőfokú bíróság átadta tanulmányozásra a kérelmező jelenlévő jogi képviselőjének a kérdéses végzést, és szünetet rendelt el. A kérelmező jogi képviselője a szünetet követően folytatódott meghallgatás során azt az érdemi nyilatkozatot tette, hogy a Fővárosi Ítéltábla végzése az „ő álláspontjukat támasztja alá”, és kifejtette az ezzel kapcsolatos érvelését is, de további határidőt nem kért, a szóbeli meghallgatás berekesztését megelőzően egyéb előadnivalója nem volt. Ilyen körülmények között a Kúria megítélése szerint alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 110. § (2) bekezdésében foglaltak megsértésére, az abban foglaltak ugyanis a fentiek alapján maradéktalanul teljesültek.

[25] Nem sérült az ügyben a Pp. 279. § (1) bekezdése sem. A Választottbíróság hatásköre fennállásának kérdésében ugyanis a peres felek által a QSPA szerződésben írásban tett Választottbírósági Kikötés értelmezése útján kellett állást foglalni, és eldönteni, hogy a kérelmezett által a keresettel érvényesített jogból eredő vita eldöntése a Választottbíróság hatáskörébe tartozik-e vagy sem. Ennek az eldöntése tehát nem bizonyítást igénylő ténykérdés, hanem alapvetően szerződésértelmezési kérdés volt. Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság a Választottbírósági Kikötés értelmezésével arra a jogi következtetésre jutott, hogy a Választottbíróság hatásköre fennáll. Ebben a kérdésben alapvetően a rendelkezésre álló szerződések értelmezésével, nem pedig a bizonyítékok mérlegelésével foglalt állást, ami önmagában kizárja a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltak megsértését. A kérelmező felülvizsgálati kérelmében ebben a körben valójában azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a kérelmezett keresetében kifogásolt magatartások, megállapodások a „szerződésszerű teljesítést szolgálták”. Ennek vizsgálata ugyanakkor nem a jelen eljárásban kizárólag vizsgálható hatáskör kérdésére, hanem a jogvita érdemére tartozik.

[26] A fentiek miatt az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett, a végzés indokolásából ugyanis megállapítható, hogy álláspontja szerint a Választottbírósági Kikötés tartalmára figyelemmel miért áll fenn a Választottbíróság hatásköre a kérdéses jogvitára, tekintettel az előterjesztett kereset tartalmára is.

[27] Ezzel kapcsolatban a Kúria hangsúlyozza azt is, hogy a peres eljárások tekintetében a bíróságok indokolási kötelezettségét illetően az Alkotmánybíróság már számos határozatában állást foglalt. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és annak értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.

[28] Az ügy érdemét tekintve az elsőfokú bíróság a Választottbírósági Kikötést helyesen értelmezte, és ennek alapján jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a kérelmezett által a keresettel érvényesített jogból eredő jogvita eldöntése a Választottbíróság hatáskörébe tartozik. A Kúria ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy a felülvizsgálati kérelem e körben olyan érveket tartalmaz, amelyek nem a választottbíróság hatáskörének fennállásával kapcsolatosak, hanem a jogvita érdemére tartozó kérdések. Az a körülmény pedig, hogy a kérelmezett kereseti tényállításai szerint adott esetben olyan további szerződésekkel valósult meg esetlegesen a kötbérfizetési kötelezettséget kiváltó szerződésszegés, amelyekben egyébként nem szerepel választottbírási kikötés, nem változtat azon, hogy a jelen eljárás alapjául szolgáló kereset elbírálására a Választottbíróság rendelkezik hatáskörrel.

[29] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős végzést a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[30] A felülvizsgálati eljárásban a kérelmezett a Pp. 81. §-ának megfelelően a felülvizsgálati eljárási költségeit nem számította fel, ezért erről a Kúria sem dönthetett a Pp. 82. § (3) bekezdése alapján.

[31] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki.

[32] A Kúria tárgyaláson kívül hozta meg határozatát.

Alkalmazott jogszabályok

[33] 2017. évi LX. törvény (Vbt.) 8. § (1) és (2) bekezdés, 17. §.

A döntés elvi tartalma

[34] A Választottbíróság hatáskörének helytálló megállapítása.

Budapest, 2023. március 14.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül: